

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут

*«Актуальні проблеми сучасної
транслятології, лінгвокраїнознавства
та теорії міжкультурної комунікації»*

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет–конференції з міжнародною участю**

(3 жовтня 2019 р.)

Вінниця 2019

УДК 81'1

A 43

Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 277 с.

У збірнику матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації» розглянуто низку питань, що стосуються загальної теорії перекладознавства, практики технічного та художнього перекладу, складників перекладацької компетентності, інновацій у підготовці перекладачів, а також перспектив розвитку дискурсознавства, комунікативної лінгвістики та міжкультурної комунікації на теренах лінгвогерманістики та лінгвославістики.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, д. філос. н., професор.

Відповідальний секретар – **Мартінова Л.Б.**, д. е.н., доцент.

Члени редакційної колегії:

Іваницька Н.Б., д. філол. н., професор; **Нечипоренко В.О.**, к. філол. н., доцент; **Терещенко Л.Я.**, к. філол. н., доцент; **Чугу С.Д.** к. філол. н., доцент.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Брянська А.Ю.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО МЕДІАТЕКСТУ ТА КОМПЕСАТОРНІ ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ 15

Житник О. М.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ МАЛОГО ПРОЗОВОГО ЖАНРУ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ О. ГЕНРІ) 20

Ковалевська Т.І., к.філол.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

LOCAL CULTURE IN A GLOBAL CONTEXT: LOCALISATION IN TRANSLATION 26

Лобода В.А., асистент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 29

Мельник К.О.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ
ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ L. FRANK BAUM «THE
WONDERFUL WIZARD OF OZ»)** 35

Нечипоренко В.О., к.філол.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**THE SKOPOS THEORY OF TRANSLATION AND ITS BASIC
RULES** 41

Палагнюк Г.О.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ВІДТВОРЕННЯ ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНИХ
ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ
ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ** 44

Прядун В.А.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ
МОВЛЕННЯ** 50

Романець М. В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ Й СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ ІНВЕКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ
(НА ПРИКЛАДІ СКРИПТУ ФІЛЬМУ «SNATCH»)** 56

Чорненька С.Р.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**МЕТОДИКА ВІДБОРУ І АНАЛІЗУ ІКОНІЧНИХ ТА ЛІНГВО-
ВІЗУАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ ЦІЛЬОВОГО ТА ВИХІДНОГО
ТЕКСТІВ**

63

Chugu S.D. , PhD (Philology), Associate Professor

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE

Chuhu Y., Master (BA), Lecturer, project coordinator

HANZE University

**TRANSLATION STRATEGIES OF DOMESTICATION AND
FOREIGNIZATION IN CULTURE-ORIENTED
TRANSLATION STUDIES**

68

Шевчук К.А.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-
ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ NATIONAL
GEOGRAPHIC)**

72

Sikorska L.O., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Shkvarko Alina, Student

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE

STEREOTYPES ABOUT TRANSLATORS

78

Яськова Т. А.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНТРОПОНІМІКОНУ КАЗОК
НАРОДІВ СВІТУ НА УКРАЇНСЬКІ МОВУ**

80

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТЕХНІЧНОГО ТА ХУДОЖНЬОГО
ПЕРЕКЛАДУ**

Білякова Д.О.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**СУЧАСНИЙ ІНТЕРНЕТ-ОНОМАСТИКОН: ЛІНГВІСТИЧНІ ТА
ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ ВИМІРИ**

85

Божко Т.В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ГРАМАТИКА ІДІОСТИЛІЮ ПИСЬМЕННИКА:
ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ**

92

Замковий О.С.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ГРАФОНІВ В УКРАЇНСЬКИХ
ПЕРЕКЛАДАХ**

101

Король А.В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**МЕТОДИКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ
З НУМЕРАЛЬНИМ КОМПОНЕНТОМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ** 107

Латигіна Н.А.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ СПІВРОЗМОВНИКА В
ПОРТРЕТНОМУ ІНТЕРВ'Ю: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ** 116

Міщук О.І.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ХУДОЖНЬОГО
ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ М. ЕТВУД «THE
RENELOPIAD»)** 125

Паславська І. Б., асистент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Паславський В.В., студент

Ягелонський університет (Краків, Польща)

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ 131

Снігур Л.А.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ТРАНСФОРМАЦІЯ НОМІНАЛІЗАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ

ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

135

Ясенчук Ю.В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

БАГАТОВИМІРНІСТЬ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ

ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ЖАНРУ «ФЕНТЕЗІ» (НА

МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАнь Р. БРЕДБЕРІ «SMILE», «DANDELION

WINE»)

144

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

Леміш Н.Є., д.філол.н., доцент

Матвєєва С.А., к.філол.н., доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

МОРФОЛОГІЧНА РОЗМІТКА ПАРАЛЕЛЬНОГО КОРПУСУ

ТЕКСТІВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕРЕКЛАД»

152

Осаульчик О. Б., к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний університет КНТЕУ

THE MINDMAPPING TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF

TEACHING

156

Прадівляний М.Г., к.пед.н., доцент

Вінницький національний технічний університет

Бондар О.А.

Здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

160

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ
ГЕРМАНСЬКИХ, РОМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ І
ЛІТЕРАТУР**

Борисов О.О., д.філол.н., доцент

Васильєва О.Г., к.філол.н., доцент

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

**НОМІНАЦІЇ ДІАЛОГУ В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКІЙ,
НІМЕЦЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ
(НА МАТЕРІАЛІ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ)**

163

Іваницька Н.Б., д.філол.н., професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**МЕТАМОВА КОНТРАСТИВНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
ДІЄСЛІВНИХ СИСТЕМ**

169

Іваницька Н.Л., д.філол.н., професор

Вінницький державний педагогічний університет імені

Михайла Коцюбинського

**СИНТАГМАТИЧНІ ПАРАМЕТРИ
ІНФОРМАТИВНО НЕДОСТАТНІХ ДІЄСЛІВ: ЗІСТАВНИЙ
АСПЕКТ**

173

Мацера О.А., ст.викладач

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

EMBODIMENT OF CULTURAL KNOWLEDGE IN COGNITIVE SEMANTICS

177

Педорук А.В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**СЛОВОТВОРЧІ АФІКСИ ІЗ ЗАПЕРЕЧНИМ ЗНАЧЕННЯМ:
МОВНОСИСТЕМНІ ОСОБЛИВОСТІ**

180

Терещенко Л.Я., к.філол.н.

Вінницький торговельно-економічний університет КНТЕУ

**ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ, УТВОРЕНИХ ШЛЯХОМ
ТЕЛЕСКОПІЇ**

187

Торчук Н.С.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

КОНЦЕПТ ЯК ОСНОВА МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

189

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСКУРСОЗНАВСТВА, КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Бондар Н.Д., к.пед.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кроль О., студент

Берлінський технічний університет

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

ПЕРЕКЛАДАЧІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

195

Брус Ю. В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**КОНЦЕПТ MATERIALISM ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА
АМЕРИКАНСЬКОЇ МРІЇ У ТВОРІ Ф. С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА
«ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ»**

198

Войнаровська Н.В., к.пед.н., доцент

Пучканьова В.Й.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ВОЛОДІННЯ ДРУГОЮ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ, ЯК
ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

203

Головчук Ю.О.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**НАУКОВО-АКАДЕМІЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТ
ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

207

Зінкевич О. В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТУ

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОМПЛІМЕНТІВ ВИСЛОВЛЕНИХ
АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ**

212

Копчикова І.В.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

РОЛЬ ЕМОЦІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕКСТОТВОРЕННЯ

220

- Копчикова І.В.**
Здобувач освітнього ступеня «Магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ЕМОЦІЇ І ЇХ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ В ЛІНГВІСТИЦІ 225
- Крутоус А. А.**
Здобувач освітнього ступеня «Магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**МОВНІ РЕАЛІЇ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВОГО
ВПЛИВУ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПРЕЗИДЕНТСЬКОМУ
ДИСКУРСІ** 228
- Мізін К.І., д.філол.н., професор**
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»
**ЕТИМОЛОГІЧНІ ВИТОКИ НОМІНАЦІЙ ЗЛОРАДСТВА НА
ТЕРЕНАХ ЄВРОПИ** 233
- Мороз А.А.**
Здобувач освітнього ступеня «Магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**СУТНІСНІ ВИМІРИ СУЧАСНОГО МАС-МЕДІЙНОГО
ДИСКУРСУ** 237
- Рябокін Л.**
Здобувач освітнього ступеня «Магістр»
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО
ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ В КОНТЕКСТІ
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК ПЕРЕКЛАДУ** 242

Сидорчук І.С.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ІМЕН
У АНГЛІЙСЬКОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ**

247

Стадній О. Ю.

Здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**СЕМАНТИЧНІ ТА ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ НІКНЕЙМІВ ТА ЛОГІНІВ В МЕРЕЖІ
ІНТЕРНЕТ**

253

**ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА**

Гаврилюк Н.М., к.пед. н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ**

259

Gladio S., Candidate of Science in Philology, docent

Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE

**CHALLENGES AND HARDSHIPS
IN CROSS-CULTURAL READING AND WRITING**

262

Dovhan Larysa, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE

**BRAINSTORMING AS AN INTERACTIVE METHOD OF
FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE
COMPETENCE**

266

Самохвал О.О., к.пед.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

**AUFBAU VON INTERKULTURELLER KOMPETENZ DER
ZUKÜNFTIGEN DOLMETSCHER DURCH
FREMDSPRACHMITTE**

269

Ткачук Т.І., к.філол.н.

Вінницький торговельно - економічний інститут КНТЕУ

**FORMATION OF SECONDARY LINGUISTIC PERSONALITY IN
THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE**

273

9. Cambridge Dictionary Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.cambridge.org/dictionary>.
10. Collins Cobuild English Language Dictionary online [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>.
11. Das Wissen.de [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wissen.de/lexikon/>.
12. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.dwds.de/wb/>.
13. Duden Wortebuch online [[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.duden.de>.
14. Eslovnyk.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eslovnyk.com>.
15. Leipzig Corpora Collection [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://corpora.uni-leipzig.de/>.
16. Longman Dictionary of Contemporary English online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ldoceonline.com/>.
17. **Merriam-Webster** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.merriam-webster.com>.
18. Oxford Living Dictionaries Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://en.oxforddictionaries.com/>.

УДК 81'367.625(161.2=111):81-115

Іваницька Н.Б., д.філол.н., професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

МЕТАМОВА КОНТРАСТИВНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ДІЄСЛІВНИХ СИСТЕМ

Останнім часом у мовознавстві виразною є тенденція до контрастивного вивчення мовних одиниць усіх рівнів мовної системи з метою виявлення спільного та відмінного в механізмі взаємодії їхніх категорійних властивостей.

Ця тенденція є виправданою і своєчасною через накопичення теоретично виважених та апробованих дослідницькою практикою знань у галузі конкретних мов, які як металінгвістичні реальності закономірно постають підґрунтям для проведення зіставного аналізу.

Лінгвістична контрастивістика накопичила значний досвід у дослідженні різнорівневих мовних одиниць і явищ (В. Г. Гак, С. П. Денисова, Ю. О. Жлуктенко, М. П. Кочерган, А. Е. Левицький, А. В. Корольова, В. І. Кушнерик, В. М. Манакін, Б. О. Серебренников, О. В. Тищенко, С. О. Швачко, І. К. Юсупов, В. М. Ярцева, W. Croft, C. Lehmann, W. Nemser, J. Newman, G. Nickel, A. Wierzbicka).

Водночас із розвитком зіставної лінгвістики постає проблема їхньої термінологічної однолінійності, зумовлена варіативними щодо змісту та контексту термінологічними назвами і поняттями, якими користуються дослідники. Невипадково, що це, у свою чергу, призводить до порушення цілісності сприйняття зіставних досліджень та різнотлумачення їхніх результатів. Попри загальну тенденцію до стрімкого розвитку зіставних праць на теренах сучасного мовознавства, питання створення однозначної термінологічної номенклатури контрастивістики і досі залишається актуальним.

У нашій розвідці коротко зупинимося на розмежуванні таких понять, як «відповідність» та «еквівалентність». Насамперед зауважимо, що контрастивісти активно й цілком виправдано оперують поняттями «еквівалентність», «семантична еквівалентність», «міжмовна семантична еквівалентність», «ступінь еквівалентності» та ін., при цьому нерідко наповнюючи їх неоднаковим, а подекуди і суперечливим змістом. У спеціальній літературі вчені використовують поняття «часткові і зв'язані еквіваленти» (Н.І. Фельдман), «абсолютні, часткові і відносні еквіваленти» (Л.А. Калужнін), «словникові еквіваленти і варіантні відповідники» (Л.І. Рецкер), «повні, неповні еквіваленти, еквіваленти-відповідники та індивідуальні еквіваленти» (С. Власов), «лінійні та лексичні відповідники»

(З.Д. Попова, Й.О. Стернін) та ін. Оперуючи такими поняттями, дослідники, однак, наголошують на тому, що відомі типи міжмовних відповідників ґрунтуються на порівнянні формально-семантичних ознак слова, залишаючи поза увагою прагматичний аспект лексичного значення [3, с. 61]. Труднощі, що виникають при встановленні функціонально-семантичної еквівалентності, спонукають мовознавців до уведення такого поширеного в теорії перекладу терміна, як «квазіеквівалентність». Відомою є теза польського дослідника С. Сятковського, який еквівалентність мовних одиниць кваліфікує як їхню тотожність [5, с. 71]. Виказану мовознавцем тезу справедливо заперечують більшість дослідників, наводячи на підтвердження цього низку аргументів. «Сама концепція системності мови не сумісна з припущенням про можливість існування в різних мовних системах тотожних елементів чи конструкцій, у яких уся сума ознак і властивостей, структура й субстанція цілком однакові», – наголошував Ю.О. Жлуктенко [1, с. 10].

Аналітичний огляд праць, у яких представлені теоретичні основи міжмовної еквівалентності (більшість із них виконано в межах теорії перекладу), засвідчує різноаспектність підходів до розуміння самого поняття «еквівалентність», неоднозначність його витлумачення, спричинені складністю й багатовимірністю цього явища в лінгвістиці. В.М. Манакін зазначає, що «категорію еквівалентності в певному розумінні можна вважати центральною й універсальною в дослідженнях різного роду взаємовідношень мовних одиниць на системному рівні, оскільки основа мета аналізу мови (мов) – це встановлення складу і функцій її елементів за інтегрувальними (=еквівалентними) та диференційними ознаками». Водночас учений наголошує на значній умовності поняття «еквівалентність» у зіставній лексикології і пропонує використовувати його лише для таких лексико-семантичних відповідностей, які мають максимальний збіг у складі та змісті семантичних ознак, що структурують їхні лексичні значення, а отже, становлять інтерес для контрастивної лексикології з точки зору ономасіологічної, а не семасіологічної.

Досить детально міжмовна еквівалентність на рівні ізолюваного слова, а також слова як одиниці тексту, розроблена російською дослідницею Є.Г. Которовою. У монографічному дослідженні авторка на матеріалі російської та німецької мов подала власну концепцію міжмовної еквівалентності, у межах якої еквівалентні відношення між лексиконами російської та німецької мов встановлено на основі відношень між лексичною одиницею та прототипно структурованим лексико-семантичним полем. Викладені в роботі спостереження та висновки щодо відзначеної проблеми, безперечно, можуть слугувати орієнтиром для проведення подібних міжмовних зіставлень, однак не можуть бути використані в нашій роботі, побудованій на двосторонньому аналізі дієслівних систем, який не передбачає використання в ролі *t.c.* жодної із зіставляваних мов.

З огляду на викладені попередню міркування, при встановленні спільних ознак реалізації семантичного аспекту узагальненої дієслівної категорії «процесуальність» у межах виокремлених лексико-семантичних парадигматичних угруповань (ЛСП) найбільш релевантними для опису результатів дослідження видається більш нейтральна номінація «відповідність», під якою розуміємо «узгодженість між чим-небудь, подібність до чого-небудь, цілковиту схожість у чомусь» [6].

Отже, сучасні контрастивні дослідження потребують подальшого впорядкування основних термінологічних одиниць, які використовують у процесі встановлення спільного та відмінного при двобічному зіставленні. Зокрема, доцільними для системного зіставного дослідження парадигматичних та синтагматичних відношень дієслівних систем видається залучення такого поняття як «відповідність» на противагу «еквівалентність».

Список використаних джерел:

1. Жлуктенко Ю. О. Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження. *Нариси з контрастивної лінгвістики*. К., 1979. С. 5-11.

2. Іваницька Н. Б. Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика : монографія. Вінниця : СПД Главацька, 2011. 636 с.

3. Космеда Т. А., Гажева І.Д. Аспекти й методика вивчення слова у контексті зміни лінгвістичних парадигм. *Мовознавство*. 1991. № 1. С. 39-46.

4. Стернин И. А. Очерки по контрастивной лексикологии и фразеологии : в 2 ч. Halle, 1989. 120 с.

5. Сятковский С. Основные принципы сопоставительного анализа языков (статья вторая). *Русский язык за рубежом*. 1976. № 5. С. 70-73.

6. СУМ: Словник української мови : в 11т. К. : Наук. думка, 1970–1980. Т. 1-11.

81'367.625(161.2=111):81-115

Іваницька Н.Л., д.філол.н., професор

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

СИНТАГМАТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ІНФОРМАТИВНО

НЕДОСТАТНІХ ДІЄСЛІВ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ

Дієслово як граматична категорія неодноразово перебувало в епіцентрі дослідницьких парадигм як у внутрішньомовному вимірі (Ш.Р. Басиров, К.Г.Городенська, А.П. Загнітко, О.І. Леута, В.М. Русанівський, Н.Ю. Шведова, D. Crystal, R. Jackendoff, H. Hiddowson, Ch. Hockett, E. Lehrer, B. Levin, E. Nida, S. Soames, R. Stockwell, St. Ullman та ін.), так і в міжмовному аспекті (Р. Штернеманн, М.П. Кочерган).

Пропонована розвідка репрезентує один із можливих аспектів установлення міжмовних співвідношень між дієслівною синтагматикою української та англійської систем і спирається на праці, в яких закладено основи зазначеного напрямку міжмовного зіставлення [1–3].